

**МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

**Кафедра філософії освіти, теорії й методики
суспільствознавчих предметів**

СХВАЛЕНО

протокол засідання вченої ради МОІППО
від 24 вересня 2025 р. № 4

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ МОІППО
від 02 жовтня 2025 р. № 220-А

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
вчителів історії, керівників секції МАН відділення «Історія»,
викладачів історії**

(ЗА КОНЦЕПЦІЄЮ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітню програму підвищення кваліфікації вчителів історії, керівників секції МАН відділення «Історія», викладачів історії (за Концепцією «Нова українська школа») розроблено на виконання постанов Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», наказів Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 року № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти», від 12 жовтня 2022 року № 904 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти», від 29 серпня 2024 року № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» для імплементації Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р, відповідно до законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність закладів освіти, з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик менеджменту освіти та професійного розвитку педагогів, керівних кадрів, навчально-допоміжного персоналу в галузі освіти.

Мета програми: забезпечення неперервного професійного розвитку вчителів історії, керівників секції МАН відділення «Історія», викладачів історії через розвиток професійних компетентностей і значущих професійних якостей.

Основні завдання програми:

удосконалити знання:

- змісту освітньої галузі / навчального предмета (інтегрованого курсу) (A2.1.32);
- форм, методів і засоби навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти різних вікових груп засобами освітньої галузі (навчального предмета / інтегрованого курсу) (A2.4.31);
- технологій навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти засобами освітньої галузі (навчального предмета / інтегрованого курсу) (A2.4.32);

сформувати вміння (навички):

- адаптувати зміст навчальних предметів (інтегрованих курсів) до потреб здобувачів освіти (A 2.1.U2);
- моделювати зміст предметів (інтегрованих курсів) (A 2.1.U3);
- використовувати навички ефективної комунікації для досягнення навчальних цілей в освітньому процесі (A2.1.K1);
- застосовувати актуальну термінологію і поняттєвий апарат освітньої галузі (A2.1.K2);
- добирати різні методи й прийоми для навчання здобувачів освіти і способи представлення ними досягнутих результатів (A2.1.B1);

- відповідати за зміст предмета (інтегрованого курсу) та його відповідність вимогам до обов'язкових результатів навчання (A2.1.B2);
- добирати доцільні форми, методи й засоби навчання (A2.4.U1);
- упроваджувати технології та методики особистісно зорієнтованого, компетентнісного й інтегрованого навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти (A2.4.U3);
- добирати доцільні форми, методи, прийоми й засоби для здійснення дослідницької діяльності здобувачами, способи представлення ними досягнутих результатів (A2.4.U5);
- використовувати навички педагогічної риторики для реалізації різних видів навчальної діяльності (A2.4.K1);
- використовувати технології навчання, спрямовані на розвиток комунікативних навичок здобувачів освіти (A2.4.K2);
- обирати ефективні форми, методи й засоби навчання залежно від навчальних цілей (A2.4.B1).

розвинути ціннісні ставлення до:

- систематичного оновлення знань щодо розвитку пізнавального інтересу учасників освітнього процесу;
- прав і гідності кожного здобувача освіти, принципів справедливості, толерантності й професійної етики як основи якісної та правової освіти;
- плекання в здобувачів освіти любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля;
- шанобливого ставлення до славетних педагогів – діячів освітянської галузі, плідної співпраці з метою подальшого дослідження історії закладів освіти Південного регіону;
- усвідомлення ролі вчителя як носія українського наративу;
- усвідомлення ролі візуальної культури у формуванні історичної свідомості;
- усвідомлення цінності людської ролі у викладанні поряд із ШІ;
- систематичного оновлення рівня фахової майстерності щодо організації різних форм і видів навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти;
- усвідомлення важливості безперервного професійного розвитку та оновлення педагогічних підходів відповідно до вимог часу;
- творчого використання сучасних методик і технологій навчання, спрямованих на розвиток особистості здобувача освіти;
- визнання унікальності кожного здобувача освіти, забезпечення індивідуалізації та диференціації освітнього процесу;
- поєднання традиційних й інноваційних засобів навчання для формування ключових і наскрізних компетентностей;
- виховання відповідального, самостійного та мислячого громадянина через упровадження ефективних педагогічних практик.

Особливості організації освітнього процесу за освітньою програмою.

Вивчення деяких питань модулів, тем, послідовність, загальна кількість годин на їх розгляд можуть бути зміненими, окремі питання перенесені в інші теми згідно із загальною концепцією робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть відрізнятися залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Навчальні заняття за програмою організовано у формі інтерактивних лекційних занять, навчальних тренінгів, семінарів, практикумів, стажування на базі закладів освіти, круглих столів, конференцій з обміну досвідом, дискусій тощо.

За дистанційною формою навчання заняття в синхронному режимі проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі – у різних форматах.

Навчально-методичне забезпечення програми представлено матеріалами для самостійної роботи здобувачів освіти за темами дистанційної складової (відеолекції, чати, онлайн-вправи, відеоматеріали, презентації, тести тощо) та списком рекомендованих інформаційних і літературних джерел відповідно до тематики навчальних модулів.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- *для очного навчання:* мультимедійний проєктор, ноутбук, фліпчарт, персональні комп'ютери, навчальні матеріали, інтерактивна дошка, сучасне програмне забезпечення, швидкісний інтернет-канал (уможливорює використання під час занять відповідних онлайн-ресурсів);
- *для дистанційного навчання:* комп'ютерна техніка (комп'ютер, вебкамера, мікрофон або ноутбук), доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа суб'єкта підвищення кваліфікації, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій.

1.	Розробник освітньої програми	Іртищева О. А., методист кафедри філософії освіти, теорії й методики суспільствознавчих предметів МОІППО						
2.	Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації вчителів історії, керівників секції МАН відділення «Історія», викладачів історії (за Концепцією «Нова українська школа»)						
3.	Мета освітньої програми	Забезпечення неперервного професійного розвитку вчителів історії, керівників секції МАН відділення «Історія», викладачів історії через розвиток професійних компетентностей і значущих професійних якостей						
4.	Цільова аудиторія за спеціальністю або посадою педагогічного працівника	Учителі історії, керівники секції МАН відділення «Історія», викладачі історії						
5.	Напрямок освітньої програми	Професійна компетентність учителів, викладачів історії						
6.	Зміст освітньої програми	№ з/п	Освітній компонент. Модуль / тема	Загальний обсяг годин	Авдиторна робота			Самостійна робота
					Усього аудиторних годин	Теоретична складова	Практична складова	
					Кількість годин			
	Модуль 1. Нормативно-правове та навчально-методичне забезпечення викладання предмета «Історія». Предмет «Історія»			24	16	8	8	8
	1.1. Держави Північної Європи, Америки та Західної Європи в контексті формування постіндустріального суспільства			6	4	2	2	2
	1.2. Модернізація освіти на теренах Південної України у другій половині XIX століття			6	4	2	2	2
	1.3. Міти та російська пропаганда в історії України			6	4	2	2	2
	1.4. Ключові аспекти сучасних підходів до Берестейської унії	6	4	2	2	2		
	Модуль 2. Планування, організація та регулювання освітнього процесу з предмета	21	14	2	12	7		

		«Історія»					
		2.1. Інноваційне навчання з ІІІ: ідеї та ресурси для взаємодії з учнями	6	4		4	2
		2.2. Створення інтерактивних плакатів та аркушів на заняттях з історії	6	4		4	2
		2.3. Діяльнісний підхід як необхідна умова розвитку умінь та навичок здобувачів освіти	6	4	2	2	2
		2.4. Підсумкова конференція «Використання інтерактивних технологій навчання як засіб активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти»	3	2		2	1
		Разом (години)	45	30	10	20	15
7.	Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та / або кредитах ЄКТС	30 годин (без урахування самостійної роботи) / 1,5 кредиту ЄКТС (з урахуванням самостійної роботи)					
8.	Форма підвищення кваліфікації	Очна; за дистанційною формою навчання з використанням дистанційних технологій у синхронному або асинхронному режимі					
9.	Вид підвищення кваліфікації	Навчання за освітньою програмою підвищення кваліфікації					
10.	Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Професійні компетентності: - предметно-методична (А2)					
11.	Очікувані результати	Удосконалення компетентностей					
12.	Особи, які виконують освітню програму	Іртищева О. А., Ніколаєв І. Є., Волос О. В., Гладун В. В., Баковецька О. О.					
13.	Строки виконання освітньої програми	2026 р.					
14.	Місце виконання освітньої програми	Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (м. Миколаїв, вул. Адміральська, 4-а)					
15.	Вартість надання освітньої послуги	Собівартість обраховується залежно від наповнення груп згідно з вимогами чинного законодавства					
16.	Мінімальна та максимальна кількість осіб у групі	8–30 осіб					

17.	Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Сертифікат про підвищення кваліфікації
18.	Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	https://moippp.mk.ua/prohramy-pidvyshchennia-kvalifikatsii/

Модуль 1. Нормативно-правове та навчально-методичне забезпечення викладання предмета «Історія». Предмет «Історія»

Тема 1.1. Держави Північної Європи, Америки та Західної Європи в контексті формування постіндустріального суспільства

Аналіз концепції постіндустріального (інформаційного) суспільства. Науково-технічна революція (НТР) і зростання ролі професійних фахівців і техніків. Характерні риси НТР. Основні складники НТР. Освоєння атомної енергії та розвиток ракетно-космічної галузі. Роль НТР у розвитку світового господарства. Становлення і розвиток транснаціональних корпорацій.

Тема 1.2. Модернізація освіти на теренах Південної України у другій половині XIX століття

Формування мережі народних шкіл. Роль місцевих органів самоврядування в розбудові початкової та середньої ланки освіти. Відкриття середніх, професійних, закладів вищої освіти, особливості формування мережі – історичний екскурс. Видатні педагоги Південної України, їх внесок у розбудову освітянської галузі.

Тема 1.3. Міти та російська пропаганда в історії України

Поняття історичного міфу, дезінформації та пропаганди. Історичні корені російської пропаганди: від імперських до радянських наративів. Ключові міфи, нав'язані росією про історію України.

Тема 1.4. Ключові аспекти сучасних підходів до Берестейської унії

Берестейська унія 1596 року як релігійно-політичний та культурний феномен. Традиційні та новітні інтерпретації унії: від конфлікту до спроби діалогу між Сходом і Заходом. Вплив унії на розвиток української ідентичності, освіти та культури. Суперечливі наслідки унії: розкол і протистояння, зародження греко-католицької традиції.

Очікувані результати охоплюють:

Учитель знає:

- зміст освітньої галузі / навчального предмета (інтегрованого курсу) (A2.1.32).

Учитель уміє:

- адаптувати зміст навчальних предметів (інтегрованих курсів) до потреб здобувачів освіти (А 2.І.У2);
- моделювати зміст предметів (інтегрованих курсів) (А 2.І.У3);
- використовувати навички ефективної комунікації для досягнення навчальних цілей в освітньому процесі (А2.1.К1);
- використовувати актуальну термінологію і поняттєвий апарат освітньої галузі (А2.1.К2);
- добирати різні методи й прийоми для навчання здобувачів освіти і способи представлення ними досягнутих результатів (А2.1.В1);
- відповідати за зміст предмета (інтегрованого курсу) та його відповідність вимогам до обов'язкових результатів навчання (А2.1.В2).

Учитель має ціннісні ставлення до:

- систематичного оновлення знань щодо розвитку пізнавального інтересу учасників освітнього процесу;
- прав і гідності кожного здобувача освіти, принципів справедливості, толерантності й професійної етики як основи якісної та правової освіти;
- плекання в здобувачів освіти любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля;
- шанобливого ставлення до славетних педагогів – діячів освітянської галузі, плідної співпраці з метою подальшого дослідження історії освітніх закладів південного регіону;
- усвідомлення ролі вчителя як носія українського наративу;
- усвідомлення ролі візуальної культури у формуванні історичної свідомості;
- усвідомлення цінності людської ролі у викладанні поряд із ІІІ;
- систематичного оновлення рівня фахової майстерності щодо організації різних форм і видів навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

Модуль 2. Планування, організація та регулювання освітнього процесу з предмета «Історія»

Тема 2.1. Інноваційне навчання з ІІІ: ідеї та ресурси для взаємодії з учнями

Переваги використання ІІІ в освітньому процесі. Ресурси, інструменти та платформи, що використовують ІІІ. Етичні аспекти використання ІІІ в освіті. Формування нових компетентностей педагога в епоху ІІІ.

Тема 2.2. Створення інтерактивних плакатів та аркушів на заняттях з історії

Поняття інтерактивного плаката / аркуша. Відмінність інтерактивного плаката / аркуша від звичайного наочного матеріалу. Дидактична функція в історичній освіті. Види інтерактивних плакатів. Онлайн-інструменти для створення інтерактивного контенту.

Тема 2.3. Діяльнісний підхід як необхідна умова розвитку умінь та навичок здобувачів освіти

Сутність діяльнісного підходу. Мета діяльнісного підходу у громадянській та історичній освіті. Форми реалізації діяльнісного підходу на заняттях з історії. Очікувані результати навчання.

Тема 2.4. Підсумкова конференція «Використання інтерактивних технологій навчання як засіб активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти»

Актуальність упровадження інтерактивних технологій у сучасній освіті. Методика організації інтерактивної взаємодії на уроці. Види інтерактивних методів та прийомів (ігрові, дискусійні, кооперативні, проєктні тощо). Використання цифрових інтерактивних ресурсів в освітньому процесі.

Очікувані результати охоплюють:

Учитель знає:

- форми, методи й засоби навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти різних вікових груп засобами освітньої галузі (навчального предмета / інтегрованого курсу) (A2.4.31);
- технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти засобами освітньої галузі (навчального предмета / інтегрованого курсу) (A2.4.32).

Учитель уміє:

- добирати доцільні форми, методи й засоби навчання (A2.4.U1);
- упроваджувати технології та методики особистісно зорієнтованого, компетентнісного й інтегрованого навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти (A2.4.U3);
- добирати доцільні форми, методи, прийоми й засоби для здійснення дослідницької діяльності здобувачами, способи представлення ними досягнутих результатів (A2.4.U5);
- використовувати навички педагогічної риторики для реалізації різних видів навчальної діяльності (A2.4.K1);
- застосовувати технології навчання, спрямовані на розвиток комунікативних навичок здобувачів освіти (A2.4.K2);
- обирати ефективні форми, методи й засоби навчання залежно від навчальних цілей (A2.4.B1).

Учитель має ціннісні ставлення до:

- усвідомлення важливості безперервного професійного розвитку та оновлення педагогічних підходів відповідно до вимог часу;
- творчого використання сучасних методик і технологій навчання, спрямованих на розвиток особистості здобувача освіти;
- визнання унікальності кожного здобувача освіти, забезпечення індивідуалізації та диференціації освітнього процесу;
- поєднання традиційних й інноваційних засобів навчання для формування ключових і наскрізних компетентностей;
- виховання відповідального, самостійного та мислячого громадянина через упровадження ефективних педагогічних практик.

Рекомендовані джерела:

1. Бабенко Л. Г. Діяльнісний підхід на уроках історії : метод. посіб. для вчителів / Л. Г. Бабенко. — Кропивницький : Центральноукраїнський педагогічний університет, 2021.

2. Берестейська унія: історичний досвід і пошук моделі єдності Церков [Електронний ресурс] / Католицький Оглядач. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
3. Берестейська унія: нова ідентичність і старі контрверсії [Електронний ресурс] / Culture.pl: польська література, кіно, театр, мистецтво, дизайн. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
4. Гуржій А. Штучний інтелект: рівні можливості для всіх учасників освітнього процесу / А. Гуржій, Л. Карташова, В. Зайчук, Н. Бахмат // Сучасні досягнення в науці та освіті : зб. пр. XIX Міжнар. наук. конф. (м. Нетанія, Ізраїль, 29 вересня – 06 жовтня 2024 р.). – Хмельницький : ХНУ, – С. 10–16.
5. Інноваційний формат сучасного уроку з історії [Електронний ресурс] : методичні рекомендації / Уклад. : О. В. Добржанський, Т. С. Богачик. – Чернівці : Технодрук, 2021. – 32 с. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
6. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту [Електронний ресурс] / Міністерство цифрової трансформації України, Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
7. Калінін І. Становлення екскурсійної діяльності в чоловічих гімназіях модерної доби в контексті повсякдення [Електронний ресурс] / І. Калінін // Етнічна історія народів Європи. – 2025. – № 75. – С. 64–75. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
8. Картузов К. Навчальні заклади Миколаєва у документах фонду «Канцелярія Миколаївського військового губернатора» (Державний архів Миколаївської області) [Електронний ресурс] / К. Картузов // Старожитності Лукомор'я. – 2024. – № 4 (25). – С. 20–31. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
9. Локшина О. Формування ключових компетентностей для навчання впродовж життя: орієнтири європейського союзу / О. Локшина // Редакційна колегія. – 2021. – С. 102–104.
10. Міхель Р. Соціально-ринкова економіка Німеччини в економічній системі ЄС [Електронний ресурс] / Р. Міхель. – Львів : НВФ Українські технології, 2015. – 200 с. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
11. Мокрогуз О. П. Інноваційні технології на уроках історії // О. П. Мокрогуз. – Харків : Основа : Тріада+, 2020.
12. Науковий симпозіум про Берестейське поєднання 1596 року. Частина 1 [Електронний ресурс] / Живе телебачення. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
13. Науково-технічна революція: сутність, закономірності та соціальні наслідки [Електронний ресурс] // Філософія. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
14. Плохій С. Російсько-українська війна: повернення історії / С. Плохій. – Харків : КСД, 2023. – 400 с.
15. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну: історичний контекст [Електронний ресурс] / Український інститут національної пам'яті. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
16. Пометун О. Нові підходи до відбору та структурування змісту сучасної історичної освіти / О. Пометун, Г. Фрейман // Історія в школах України. – 2020. – № 1. – С. 2–7.

17. Рябчук М. Шість російських історичних міфів про Україну [Електронний ресурс] / М. Рябчук. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
18. Синявська О. Одеса & Миколаїв: історія одного освітнього проєкту середини ХІХ ст. [Електронний ресурс] / О. Синявська // Старожитності Лукомор'я. – 2021. – № 4 (7). – С. 63–69. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
19. Стріха М. В. Науково-технічна революція [Електронний ресурс] / М. В. Стріха // Енциклопедія сучасної України / редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020, оновл. 2023. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
20. Тимошенко Л. Навіщо укладали Берестейську унію? [Електронний ресурс] / Л. Тимошенко // Історична спадщина України : візуальні джерела та архів. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
21. Шпак В. П. Діяльнісний підхід у Новій українській школі: історія, сучасність, перспективи / В. П. Шпак, І. М. Мойсієнко // Імідж сучасного педагога. – 2023. – № 4 (211). – С. 76–83. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
22. Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] : лист Міністерства освіти і науки України від 22.09.2021 № 1/9-482 / Міністерство освіти і науки України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
23. Canva [Електронний ресурс] : платформа графічного дизайну. – 2012. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
24. Flippity [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
25. Genially [Електронний ресурс] : глобальна платформа для створення всіх видів дидактичних ресурсів. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).
26. MagicSchool [Електронний ресурс] : платформа зі ШІ-інструментами для вчителів. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 29.09.2025).